Pocztową należytość uiszczono ryczałtem.
Почтову оплату заплачено гуртом.

РІК IV. Львів, 15. липня 1930 р. Ч. 13.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, І. поверх. — Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1930: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол., чвертьрічно 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2·50 мільрайси; в Арґентині — 3·50 песа; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. **Один прим. 35 с**

Українські еміґранти! Не кидайте рідної землі!

Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами!
Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Еміґрант"!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, . І. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам

Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові міститься

у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч 95, І. пов.

Урядові години 8—1; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам

Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами міститься

в ТЕРНОПОЛІ вул. Пілсудського ч. 6.

Урядові години 8—3.

Міграція в Бразилії.

Карта розміщення населення в Бразилії постійно міняється. Переселенець, коли бачить, що використав землю, що вона починає менше видавати, кидає цю землю, тобто продає її, а сам переселюється куди інде — в праліс.

Чим пояснити цей рух і чи він корисний.

Наші переселенці, коли приїхали до Бразилії, опинилися серед інших умовин, як жили в краю. Інший зустріли тут клімат, іншу рослинність і інший спосіб господарки. Перш за все опинилися серед грізного бразилійського пралісу, який мав стати їх місцем замешкання і родючим полем. А праліс це не наш ліс, з яким легко собі дати раду, який скоро можна вирубати, вокорчувати, зорати й засіяти. Праліс не то. Густа, непроходима стіна, крізь яку хіба хижий звір може легко просмикнутися, але не людина. Як позбутися цього пралісу, як дістатися до родючої землі, наші переселенці спочатку не знали. Вони мусіли щойно учитися.

Учителем став бразилійський „кабокльо", тобто первісний мешканець, який має свої способи нищення пралісу, а також і господарки на очищеній землі.

Як „кабокльо" усуває праліс?

Спершу при помочі „фойси", роду бразилійської сокири, витинає галуззя і хащі, щоби промостити собі дорогу до пня дерева. Опісля пень підрізує, або підтинає, повалені колоди стягає на одно місце по кілька разом і підпалює. Деколи, щоби не мучитися, підпалює дерево на пні. Обгорілі колоди або відсуває на боки, або й ні, в покриту попелом землю садить кукурудзу, фасолю, чи що іншого і чекає на збір. Збір розуміється буває дуже добрий, бо земля свіжа, попіл також своє зробив. Це робить він кілька чи кільканайцять літ. Але врешті земля починає яловіти, поростають буряни і вона аж просить, щоби її впорядкувати, погноїти, а тоді знову сталаби давати добрі плоди.

„Кабакльо", син південного сонця, цього не любить. Він ненавидить працю і волить герцювати конем по кампах, полювати, сидіти під шатром і попивати шімарон. Але їсти мусить. Тому коли бачить, що земля загнівалася на нього, кидає її, тікає від неї

в пущу і там починає свою роботу від нерозумного, зате легкого, нищення лісу.

Цього навчилися від „кабоклів” і наші переселенці. Хоч культурно вони вище стоять за „кабоклів”, замість піднести уровень бразилійських тубильців, замість привчити їх способів нашої господарки, вони густо - часто зійшли до уровеня тих же „кабоклів“.

Від них одідичили вони також нахил кидати місце давнього замешкання і переноситися в гущу-пущу.

Свою давну землю продають звичайно німцям або італійцям. Нові власники зовсім цього не лякаються, що земля вияловіла, що коло неї треба походити, попрацювати, навезти штучними погноями, зорати плугом — загалом вложити більше труду, чим це робили попередні власники. При такому способі господарки земля дістає свою первісну вартість, починає краще родити і німецькі або італійські переселенці стають зажиточними ґаздами.

А наш переселенець, у шуканні за кращим щастям, попадає в праліс і таки добре мусить потрудитися, заки діждеться якихось користей. До того мусить жити подальше від людей, від доріг і залізниць і нераз жалує, що перемогла в ньому жилка легкої наживи.

Таке переселювання дуже шкідливе для нашої іміграції в Бразилії. Воно, перш за все розпорошує український елемент. Відірвані від гурта одиниці, засуджені на півдике животіння в пущі, без школи, церкви, без впливу своїх людей, стають подібними до „кабоклів”.

З тим треба боротися. Акцію проти цього повинні повести українські організації в Бразилії, а також преса. Треба освідомити наших переселенців, треба повчити, а тоді не стануть робити нерозумних кроків. Треба брати приклад з німців і італійців.

—::—

Кольонізація Парагваю.

У попередньому числі нашого часопису подали ми довшу статейку про Параґвай, про клімат й господарські відносини в тій країні, та про кольонізаційні можливости.

Ця країна починає дедалі ставати голосніша в еміграційній пресі. Перша причина, це відкриття в Параґваю джерел нафти. Нафта, це дуже приманчиве слово в нинішних часах. Коли вістка про відкриття джерел нафти в Парагваї покажеться правдивою, а не американським гумбуґом, тоді значіння країни може значно піднестися. Розуміється в поміч мусить прийти чужий капітал, бо сам Параґвай дуже бідна країна, параґвайська валюта найнища в Південній Америці.

Друга причина розголосу, це кольонізаційні комбінації.

Досі Параґвай не був іміграційною країною на більшу скалю. Істнує там досі лише дві більші кольонії, а саме Гогенав над Параною і Індепеденція. Заселюють їх виключно німці, яких число в Парагваю доходить до семи тисяч. Занимаються вони головно огородництвом і їх кольонії є найкультурніші в цілій країні.

Кольонізаційної політики параґвайський уряд досі майже не вів. Час до часу лише позваляв на приїзд деяким ґрупам, як напр. австралійським сектантам, німцям, котрих викинули з бувших німецьких кольоній у Африці а останно дав дозвіл на приїзд секти менонітів із Зединених Держав Америки й Канади.

Кольонізація менонітів треває вже три роки а в останньому році значно оживилася. Меноніти осідають в західній частині краю на землях, котрі досі занимали вільні індійські племена. Спочатку ця кольонізаційна акція зустрічала труднощі, але врешті меноніти заакліматизувалися і є вже їх кілька тисяч в Парагваю.

Парагваєм, як країною майбутньої кольонізації, найбільше інтересуються американці. Преса в Зединених Державах багато місця присвячує питанню кольонізаційних спроб у Парагваю і зовсім не скриває цього, що ця країна, це дійсно сад Південної Америки.

Крім допущення вище згаданих сектантських партій, параґвайський уряд не поширює кольонізації в більшому обємі, бо це переходить його фінансову спроможність. Параґвай це зубожіла країна, до чого її довела довголітна, нещаслива війна з Арґентиною, Бразилією і Болівією. Перед тою війною відносини там були цілком інші.

Прихильні голоси американської преси, вказують на це, що американський капітал вже інтересується Параґваєм і певно забажає піти на кольонізаційні експерименти, щоби використати природні багатства Параґваю.

——o——

Перед жнивами в Канаді.

Як відомо, минулорічні жнива в Канаді не були вдоволяючі. Посуха, яка тревала довший час, винищила засіви, спалила траву, що в результаті сильно відбилося на господарці. Минулорічні жнива в Канаді відчули в першій мірі рільні робітники - еміґранти, які приїхали, щоби найти заробіток на фармах. Тому що фармери не потребували робітників, бо не мали змоги дати їм заняття, багато приїзших опинилося в дуже скрутному положенні. Тинялися від фарми до фарми і щасливий був цей, хто міг нанятися бодай за прохарчування. Інші ішли до міст, але там тимбільше не могли найти заробітку.

І цього року жах упав на фармерів, коли побачили, що знову начинається посуха. Щойно в червні відносини поправилися, коли зачали падати дощі. Засіви понесли шкоду крім цього через вітри, які на-

вістили з кінцем травня деякі околиці Канади. Вітри були так сильні, що забирали землю разом із збіжжам. Фармери в деяких місцевостях мусіли насівати.

Відомости, які наспіли з Канади з кінцем червня, вдоволяючі. Погода сприяє засівам, часами перепадають дощі, вітрів вже зовсім нема.

Так само вдоволяючий є стан пасовищ. Худоба, котра в минулому році досить набідувалася наслідком недостачі паші, цього року має її піддостатком. Фармери сподіваються добрих сінокосів.

Канадійська прогулька.

Стараннями нашого земляка Юрка Дробея з Едмонтону уладжено цого року автомобілеву окружну поїздку т. зв. рейд по Канаді і Европі. Зразу зголосилося до рейду около сто учасників, одначе з причини тяжкого економічного положення і наближаючихся виборів в Канаді до поїздки зголосилося тільки 36 осіб — англійців, українців і італійців. З українців взяли участь в рейді: Юрко Дробей із жінкою, Войтків Теодор із жінкою, Шандро Анрій і Михайло Мощук із жінкою, Колісник Юрко із жінкою і двоїми дітьми, Колісник Теодор і редактор „Західних Вістей" д-р Ю. Кисілевський.

Рейд зложений з 9 автомобілів розпочався дня 1 мая ц. р. з міста Едмонтону, столиці канадійської провінції Альберти.

Дорогу вибрано через канадійське місто Кальгарі, а опісля через північні стейти Зєдинених Держав Америки: Монтану, північну Дакоту, Міннесоту, Вісконзін, Іллінополіс, Індіяну, Огайо, Мічіген де коло міста Дітройту переїхали через міст на теріторію Канади і тут через міста Торонто і Отаву доїхали до міста Монтреалю, де туристи зі своїми автомобілями всіли на пороплав.

Дорога через північно - західні провінції Зєдинених Держав Америки є зла і не надається до довших автомобілевих поїздок. В наслідок дощів і болотця дорога була для туристів ще більше утяжлива і вони мали на ній багато пригод.

З Монтреалю пароходом переїхали туристи до французької пристані Гавру. Звідси знов автомобілями поїхали через Париж і Францію до Швайцарії. Зі Женеви поїхала прогулька через столицю Рівієри Ніцу до Італії, де відвідала Сан Ремо, Пізу, Рим, Неаполь з вульканом Везувієм і старинними викопалинами Помпеїв та чудовим островом Капрі. З Неаполю через Сієнну, Перуджію, Фльоренцію заїхали до Венеції а звідси через Інсбрук до Відня у Австрії.

З Відня поїхали англійські туристи через Німеччину до Англії, а українські туристи розділилися: буковинці поїхали через Югославію і Румунію до Черновець, а галичане через Краків до Львова.

Галицька група прибула до Львова дня 11 липня ц. р. і тут після майже трицятьлітної розлуки з краєм із заінтересуванням оглядали наші земляки місто Львів, між іншим собор св. Юра, Еміграційний Дім, бібліотеки, книгарні а передовсім інтересувалися вони кооперативою „Маслосоюз" де управитель цего

О. КИСІЛЕВСЬКА.

З моїх мандрівок.

Остання місцевість яку я в Америці відвідала — була українська кольонія біля містечка Милвилл, в стейті Ню Джерси. Мені пощастилося пізнати особисто основника кольонії і власника земель, призначених на кольонізацію, пана Василя Матолича і я дуже радо скористала з його ласкавих запросин побачити українську кольонію на власні очі.

Сама їзда автом, прекрасними американськими дорогами, це вже роскіш. Погода була прегарна. Перед нами широко стелилися управні поля; де-неде серед рівнини виднїє гарне лискуче чистотою і ріжними барвами містечко, а там знову поля, городи, фарми серед зелені травників та квітників.

Пан Матолич завозить мене до свого дому гарного, ясного, світлого, чистенького. Пізнаю його милу родину.

Сама українська кольонія зробила на мене якнайкрасше враження. Місцевість здорова, гарно положена, біля великого озера. Управні поля, а там майже під містом і ліси та корчі, які викорчувавши, також можна дістати кусень урожайної, доброї землі.

В кольонії українці управляють городовину, плекають курей, дехто працює теж у фабриках, яких не брак у Милвилл. В кольонії, розуміється, є теж водопроводи, електрика, будують дороги і всілякі вигоди.

Діти можуть побирати науку в місті. Старші також можуть там доповнювати свою освіту, а навіть поширювати своє фахове знання. Особливо поплачується й поширюється в кольонії птахівництво.

Взірцеву фарму на кілька тисяч курей веде українець пан Ковальський, який радо повчає цікавих окремими викладами, як вести куряче господарство, щоб воно якнайбільше користи могло принести.

Оглядаю теж взірцево ведені городи. Колишній пядицькій громадянин показує мені своє господарство і пояснює, як то він збирає із свого городу потрійні плоди: — дуже ранню картоплю, салату, редьківку, горошок й іншу весняну городовину; опісля на їх місці росте літня подібна городовина і дещо інше; далі під осінь засаджується ті самі поля ще раз і збирається плоди пізно осінью.

Коли я там була, доходив якраз цей останній збір. Як голови капусти пишалася салата, червонілися помідори; рожевіли редьки; золотилися осінія шпараґова фасоля та інша городовина.

Розпитувала я про всілякі хитрі огородничі способи виривати в землиці її скарби і цікаво оглядала

Союзу показував вічливо нашим канадійським громадянам магазини з маслом призначеним на експорт, холодільню, хемічну ляболаторію, машиновий відділ і центрифуґи.

Наші прогульковці мають побути кільканайцять днів у своєї найблищої рідні по селех і місточках, а опісля вибираються в поворотну подорож до Канади через Німеччину, Бельґію і Англію. На пароплав мають всісти вони дня 9 серпня в Шербурґу.

Провідником по Львові наших галицько - канадійських туристів був один з членів редакції часопису „Український Еміґрант", який опров--жував їх по місті і по інституціях.

———o———

Українські Школи в Канаді.

Український Вінніпеґ відчував ще перед світовою війною брак такої інституції, яка не лише давалаби добру культурну розвагу для українського населення Вінніпеґу, але теж гідно репрезунтувалаби українців перед другими співжителями міста. Бракувало українцям щось, у роді старокраєвої „Просвіти". Війна перервала навіть думку про те. Воєнна горячка та звязані з нею журби і непевність спинили орґанізацію українців так у Вінніпеґу, як і по цілій Канаді. Такий стан тривав до кінця війни.

Щойно мир привернув канадійським українцям спокій духа і заставив їх знову братись до запустілої освітної ниви. І тоді за почином енерґійного о. Оленьчука взявся український Вінніпеґ до будови Інституту „Просвіти". Поплили жертви з цілої Канади, так що в короткому часі закуплено відповідну площу за 12 тисяч долярів і ще того самого року вимуровано половину фундаменту. Та при кінці 1918 року виїхав о. Оленьчук з Вінніпеґу і будова Інституту припинилася. Бракло душі що давала рух і напрям ділу.

Цей застій тривав аж до 1921 року, коли то о. Оленьчук знову вернув до Вінніпеґу і став продовжати свою попередню роботу. У вересні того року відбулося урочисте вмурowання угольного каменя будинку іституту при участи Митрополита Шептицького в асисті Преосвященого Кир Никити і численного духовенства. Премієр Манітоби, майор Вінніпеґу, члени парляментів і великі маси українців міста й околиць взяли участь у святі. Співав найкращий хор Бандуриста під управою п. Ґаєвського. Це співацьке товариство найбільше причинилось матеріяльно до здвигнення Інституту.

В 1921 р. викінчено театральну салю Інституту на тисячу місць. Будова дальше не поступала, бо треба було перше сплатити затягнені довги. Так і осталось по нині. Тепер старі довги вже майже сплачені. Інститут плянує тепер дальшу розбудову: розшири-

---

уладження штучного зрошування грядок, великі інспекти і таке інше.

Показуючи своє поле, пан Гнатюк випитував, як там поступила господарка в його ріднім селі, в котрому, я як найблизша сусідка, часто буваю. Розпитував і зітхав за своєю прекрасною пядицькою землею: „Ей, коби я її тут мав, я показавби Американцям, які із землі можна користи витягнути!"

А я розказала, що не лише в його селі, але і в других від довгих років майже нічого не змінюється. Хоч до міст наших чужинці, як от болгаре й інші аж з далеких країв приїздять та на наших полях наживаються — затеж по наших селах так як перед віками, садиться майже виключно одну капусту та картопельку; так само сапають їх жінки, діти сапами аж кровавий піт з чола тече, і так як давно по всіх селах їсться опісля як за діда прадіда приладжену день в день ту саму капусту та картопельку. І так само з Пядик, як і інших сіл, на кілька, а то й кільканайцять кільометрів віддалених, як потік з гір, раненько пливе струя жінок, дівчат, з яких кожна зокрема несе свою баньочку молока до міста. Таксамо дико літають, гребуться в грядках малонесучі курки наших сільських господарів. Чи літо, чи зима в однаково важкому ярмі праці гнеться наша жінота і мало думає про свою організацію і полекшення своєї праці, про більшу її оплатність та видатність.

А скілки то літ ще промине, щоб отсі давні змиршавілі звички рушити, повалити? І чи буде вже тоді на чому нове життя будувати? Та ні, не можна так думати! Треба скалу незорґанізованости, безпросвітности бурити, рвати, валити — нові основи життя закладати.

Та вертаймось до Милвилл.

Уважаю що творення таких кольоній, де наш нарід може зажити спільно у своїй власній громаді, дуже корисне і доцільне. Не винародовлювались би ми так скоро; орґанізувалися би краще, наладжувалиби життя так щоби воно приносило нам не лише матеріяльне добро, але не дало би погаснути й нашому духові.

В отсій кольонії є вже вулиці Шевченка, Франка та з іншими нашими рідними серцю назвами. Є церкви, товариства. Робляться теж заходи добре зорґанізувати так великої ваги справу, як своя українська школа.

У вечері зійшлись ми в місцевій читальні. Хоч це була робуча днина і підготовань ніяких, та всеж таки зібралися спора громадка, і ми дуже щиро поговорили про рідний край, його життя і потреби.

Сердечно пращаюся з милими краянами і бажаю щоби скоро ця перша українська кольонія якнайбільше розширилась; щоби вневдовзі своєю орґанізованістю, просвітою, свідомістю, добробутом сталася взірцем для всіх інших.

———::———

ти театральну салю, вибудувати гімнастичну арену, салю на танці і забави, кімнати для „Рідної Школи" і бібліотеки, канцелярії та приміщення для друкарні. Також мати свою надавчу радіо - стацію є в плянах Інституту. В 1927 і 1928 роках були вже спроби перевести ті пляни Інституту в життя. Заряд відкликався до жертвенности всіх українців в Канаді, та успіх був розмірно незначний, так що з браку фондів розбудову треба було відложити.

Дотеперішні придбання Інституту „Просвіти" доволі великі. Сам будинок вартує 50 тисяч долярів. Багата сценарія і костюмерія має вартість понад 10 тисяч долярів. Інститут має модерні фільмові апарати і рефлєктори вартости 5 тисяч долярів. Лавки й устаткування „Рідної Школи", канцелярії та тисячу крісел в театральній салі теж коштують кілька тисяч. Бібліотека Інституту постійно зростає. Тепер числить понад пів тисячі вибраних найкращих творів українського й англійського письменства. Від 1921 р. істнує постійно при Інституті „Рідна Школа". Підчас вакацій у роках 1922 до 1924 ходило до цеї школи 600 українських дітей, так що Інститут тримав тоді 5 учительських сил.

Послідніми роками вінніпеґські українці збудували кілька „Рідних Шкіл", дітвора вже не потребує тиснутися в Інституті та ходить де блище. По тій причині в останніх часах уже лише сотка дітей побирала навчання рідної мови в Інституті. „Рідна Школа" при Інституті працює тепер постійно. Щороку при кінці зимового сезону подає заряд Інституту подрібний звіт із своєї діяльности, щоби громадянство само виробило собі суд і належно оцінило та підпомогло ту інституцію і її працю. Інститут хоче тепер зєднати коло себе всі созвучні з ним українські греко католицькі товариства по Канаді в одну велику культурно - просвітну українську організацію на канадійській землі на зразок нашої старокраєвої „Просвіти".

Між многочисленними українськими греко - католицькими товариствами Вінніпеґу займає Інститут безперечно найперше місце, як культурно - освітна установа. Хто здатний безсторонно цінити його працю, той мусить це признати. При більшій увазі до Інституту із сторони місцевої інтеліґенції Інститут міг би легко збутися своїх теперішних недостатків і почати ширшу працю на культурно - освітній ниві української іміґрації взагалі в цілій Канаді.

—— : : ——

Українці у Франції.

Велика, бо стотисячна, українська еміґрація у Франції не живе таким життям, як еміґранти інших народів. Зокрема в щасливому положенні находяться польські еміґранти, які мають 7 часописів, багато товариств, клюбів, бібліотек тощо. Це не диво. Польська еміґрація у Франції старша, вона має довшу традицію, багато провідників і поміч краю.

Українська еміґрація молодша і не так численна, а її життям край зовсім не інтересується. До якого степення дійшло байдужне відношення краю до справ життя нашої еміґрації у Франції, згадатиб хоча це, що досі, мимо прохань і жадань нема ще ні одного українського священника у Франції.

Товариства вже деякі є, але тих небагато, школи ані одної, а надівсе дається відчувати недостача книжок і журналів.

Ось саме тепер появилася по українських часописах відозва до українського громадянства в справі присилання до Франції для потреб українських еміґрантів книжок та журналів. У місті Шалєт завязався гурток свідомих українських еміґрантів, який задумав покликати до життя бібліотеку - випожичальню, з книгарнею при ній, з метою обслуговувати українську еміґрацію у Франції.

Гурток вже придбав дещо книжок, але це ще за мало, щоби з них могла користати багатотисячна українська еміґрація. Тому ініціятори оголосили вище згадану відозву.

Треба сподіватися, що цей заклик не буде без відгомону і що українська суспільність, головно українські видавці підуть на зустріч гарному ділу.

Книжки, як і пожертви посилати на адресу:

Bibliothèque = Circulation „Ukraińska Knyżka" en France = pour A. Sopilnyck, 9. ditè du Bouye, rue Monge, Vesines = Chalette (Leirot), par Montargis.

——o——

Франція.

РЕКРУТАЦІЯ В МІСЯЦІ ЛИПНІ.

Контингент робітників на виїзд до Франції в місяці липні ц. р. (разом із додатковим контингентом за місяць червень) виносить 520 робітників до копалень вугілля, 500 до копалень заліза, 1040 до промислу, 1710 рільників і 950 жінок. З повищої квоти припадає на Державні Уряди Посередництва Праці:

	Коп. заліза	Промисл.	Рільники	Жінки
Станиславів	—	10	60	40
Тернопіль	—	10	70	50
Львів	—	20	75	60
Дрогобич	30	30	50	40
Перемишль	30	30	50	50
Берестє н. Б.	—	10	50	30
Луцьк	10	20	50	30

Рекрутація на терені львівського Державного Уряду Посередництва Праці відбудеться

дня 26 липня ц. р.

З огляду на незначний контингент, який приділено для Львова повинні до рекрутації явитися лише ті, котрих почтою про це повідомлено.

ВИЇЗД РОБІТНИЦЬ.

Польські консуляти на терені Франції дуже часто стверджують, що приїзджаючі з Польщі робітники й робітниці до полевих робіт у Франції, не мають правдивих документів. Відноситься це в першій мірі до робітниць. Ті останні мають або не свої документи, або фальшовані, яких ціллю затаїти вік тих дівчат, що числять менше, як 21 літ.

Супроти цього Еміграційний Уряд у Варшаві звернувся до підчинених йому експозитур і Державних Урядів Посередництва Праці, щоби вони точно контролювали документи ідентичности еміграантів, які їдуть до Франції. Чужі або підроблені документи будуть безумовно конфіскувати і еміґранта не допустять до виїзду.

НАРАДИ ПОЛЬСЬКО - ФРАНЦУСЬКОЇ КОМІСІЇ.

Дня 26 червня ц. р. почалися в Парижі наради польсько -французької дорадчої комісії для еміграційних справ, передбаченої на основі еміграційної конвенції з дня 3 вересня 1919 р., заключеної між польським і французьким урядом.

Наради відбуваються в Парижі.

Предметом нарад є актуальні справи, звязані з еміґрацією робітників до Франції.

З рамени польського уряду беруть в нараді участь директор Еміграційного Уряду Наконечніков, віцедиректор д-р Ланґрод і М. Бєсекерський. Крім цього представники польських консулятів у Франції.

—o—

Виїзд азилянтів.

Азилянти, це громадяне б. російської імперії, яким позволено на побут у Польщі, тобто вони користають з міжнародного права азилю, або захисту.

Часто такі азилянти виїджають з Польщі до інших країв і роблять старання, щоби дістати безплатний еміграційний пашпорт.

Щоби не було непорозуміння Еміграційний Уряд комунікує, що азилянти при виїзді з Польщі користають з безплатних пашпортів по думці §. 7 точка 1 розпорядку міністра фінансів в порозумінню з міністром внутрішних справ з дня 29. І. 1930 р. в справі оплат за пошпорти на виїзд закордон.

Тому що по думці обіжника Міністерства Внутрішних Справ ч. 254 з дня 16. XI 1929 р. ті пашпорти видає їм загальна адміністраційна влада, без огляду на це, чи заходить потреба виїзду, чи тої потреби нема, тому не мають вони обовязку передтим робити старання, щоби дістати посвідки на безплатні пашпорти зі сторони органів Еміграційного Уряду.

Ті органи обовязані є натомість давати азилянтам, що бажають еміґрувати заграницю, усі інформації і полекші, які дають звичайним еміґрантам. Притім зазначується, що азилянти, які бажають одержати запотребовання до праці закордоном, повинні звертатися до Делєгатури Комісаріяту Ліґи Націй для справ еміґрантів у Варшаві, вул. Пєнкна 11а.

Жінки азилянтів, що мають польське громадянство, а виїджають разом із чоловіком, або до чоловіка, дістають безплатні еміграційні пашпорти в нормальному порядку, тобто на основі посвідок Експозитури Еміграційного Уряду при заморській еміґрації, і Державних Урядів ПосередництваПраці і Опіки над Еміґрантами при континентальній еміграції.

—o—

Осторога.

Багато еміґрантів по приїзді на чужину дістаються в руки несовісних агентів, які жертвують свою поміч у гляданні за працею. Дуже часто дається їм використати легковірність еміґранта. Еміґрант, не знаючи ні мови, ні місцевих відносин, вірить облесливим словам чужинця, жертвує йому за поміч останній гріш, але коли лише видасть гроші, опікун кидає нещасного і тоді він справді не знає що робити.

Такі агенти крутяться звичайно по пристані, перед еміграційними бараками і чатують на еміґрантів. Заводять їх ніби то до кольонізаційних бюр, які в дійсности лише чекають на малосвідомих, щоби їх обдирати і вислати на такі роботи, звідки вороття не має.

Обманство на велику скалю розвивається в краях Південної Америки.

На тому місці остерігаємо наших еміґрантів, які їдуть до Арґентини, щоби вони оминали **корабельну Агенцію в Буенос Айрес** при вул. **Реконкіста 10727,** яка допустилася вже багато обманств.

Кожний еміґрант, котрий приїзджає до Арґентини, повинен мати записану адресу польського консуляту, щоби на випадок обманства там шукати поради. Крім цього наше товариство може дати поручаючі листи до українських товариств у Буенос Айрес де кожного еміґранта радо приймуть і дадуть інформації.

—: :—

Зєдинені Держави Америки.

ЩЕ ОДИН ПРОЄКТ ОБМЕЖЕННЯ ІМІҐРАЦІЇ

Конгресмен Альберт Джансон, голова іміґраційної комісії в конґресі, вніс проєкт, щоби вменшити на половину іміґрацію до Сполучених Держав. Закон повинен увійти в силу в найближчім році.

Джансон заявив, що його проєкт має на меті вменшення безробіття. На його основі квота кожної держави повинна бути обкроєна на половину. Крім того проєкт постановляє, що американські консулі можуть давати візу тільки тим іміґрантам, які не будуть робити конкуренції тутешнім робітникам. Хліборобські робітники, які до тепер мали першенство при уділюванню візи, мають бути цілком виключені від доступу до Америки.

УКРАЇНСЬКИЙ БАНК.

Шикаґовська газета „Україна“ повідомляє, що вже куплено площу на Український Банк в Шикаґо. Там побудують великий офісовий дім. На долі крім банку буде склеп, а далі буде простора саля на вистави. Будова вже швидко зачнеться.

БЕЗРОБІТТЯ РОСТЕ.

Статистика федерального уряду праці потверджує, що за минулий місяць безробіття в Зєдинених Державах не лише не вменшилося, але навпаки ще зросло.

ДЕВЯТЬ МІСЯЦІВ ІМІГРАЦІЇ.

На протязі девятьох місяців від 1-го липня 1929 по кінець березня 1930 прибуло в Америку 337,667 чужинців, в тому числі 185.081 імігрантів і 152.566 неімігрантів, до яких рахуються також жінки і діти американських громадян, що приїджають поза квотою, люде, які повертають з тимчасового побуту за границею тощо.

Між імігрантами 109.305 прибуло з европейських країв, між ними по національности 26.976 англійців, 26.550 німців, 24.647 айришів, 20.462 шотляндців, 17.922 італійців, 9.043 жидів, 6.330 скандинавців (норвежців, данців і шведів), 3.625 поляків, 2.991 греків, 2.725 словаків, всіх інших народностей по менш як дві тисячі. З країв західної півкулі прибуло 71.184 імігранти, в тому числі 51.037 з Канади і 11.137 з Мексико.

На протязі того самого часу виїхало з Америки 38.674 емігрантів і 168.189 неімігрантів (на тимчасовий побут за границею). Із звіту вашингтонського Іміграційного Бюра виходить також, що значно зросло число депортацій з Америки. На протязі тих девяти місяців вислано 12.184 нелеґально прибувших та інших чужинців.

———o———

Канада.

ПРОВІНЦІОНАЛЬНІ ВИБОРИ В АЛЬБЕРТІ.

Дня 19 червня ц. р. відбулися до провінціонального сойму в Альберті вибори. Побідив бльок обєднаних фармерів з адвокатом Бравнлієм на чолі.

Загалом вибрано 38 представників фармерського бльоку, 9 лібералів, 6 консерватистів, 4 робітничих представників і 3 незалежних. Таким робом фармери мають більшість і будуть вести правління через дальших 5 літ.

З поміж українців вибрано двох послів, а саме А. Міськова з Вікторії і І. Горецького з Ґвитфорд. Оба вони кандидували з рамени фармерського блоку.

Українці були теж на ліберальному списку, але перепали.

Загалом до альбертійського провінціонального сойму кандидувало 6 українців.

Еміграційний Дім.

Викінчування Еміграційного Дому у Львові поступає скоро наперід. Внутрі майже все на викінченні: вставляють підлоги і внутрішнє уладження. Зверху більша частина дому вже виправлена.

Коли роботи в дальшому тягу будуть так скоро поступати, то вже в місяці жовтні цілий дім буде готовий до вжитку. У першу чергу будуть приміщені бюра Експозитури та інформаційні бюра товариств опіки над еміґрантами. Згодом будуть приладжені приміщення на нічліг й харчівні для еміґрантів, салі для викладів і т. ін.

Так скоре викінчування дому треба лише привитати й зложити признання тим чинникам, які так солідно й щиро занялися цілою справою. Потреба відкриття дому дуже пекуча, на це чекають еміґранти, щоби врешті найти захист і повну опіку.

———o———

Козаки в Перу.

У свій час викликала в пресі чималу сензацію вістка, що до Перу прибула партія козаків, котра задумує отворити окрему кольонію. Деякі часописи подавали навіть, що це українські козаки.

Вістка ця була правдива з тим застереженням, що це справді були козаки з донської области, які з українством нічого не мають спільного, хоч між ними фіґурували й деякі українські назвища, як Лисенко, Павличенко і інші. Козаки ці боролися колись під проводом Денікіна, а опісля скиталися по Европі.

До Перу спровадив їх диригент „українського хору” Королевич, який їздив по Південній Америці і забрив до Ліми, столиці Перу. Коли хор розлетівся Королевич лишився у Лімі і поступив на службу урядовця в міністерстві господарства. Він то зааранжував приїзд донських козаків на поселення, на що перувійський уряд дав свою згоду.

Донці справді приїхали. Зодягнені в колишні царські мундури подобалися мешканцям Перу. Приняли їх дуже гостинно, з великою парадою, так що навіть сам президент республики їх витав. Козаки їли, пили, гуляли, уладжували пописи в цирку кінної їзди і це дуже подобалося Перувійцям, зокрема жінкам. Все це діялося коштом уряду.

Врешті почалися авантури. Донці забули, що вони лише в гостині і почали заховуватися наче в себе дома. Тоді уряд пригадав їм, що вони прибули сюди не для забави і що мусять зачати працювати. Донці спочатку ремствували, але мусіли послухати. Поділили їх на дві партії і вислали в глибину краю до праці при будові доріг.

На місці знову повторилася стара історія. Донці не дуже то квапилися працювати, воліли далі бавитися і гуляти. Перувійський уряд приневолений був поступити енерґічніше. Кількох авантурників арешт-

товано, а решті загрожено ,що їх викинуть з краю. Деякі забралися до роботи, інші розбрилися по цілому краю.

Так скінчився кольонізаційний експеримент з ко заками в Перу. Уряд витратив чимало гроша і тепер жалує, що сам взяв собі клопіт на голову.

—о—

ВСЯЧИНА.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІГРАНТ В АМЕРИЦІ.

Важко поставити точну дату, коли зачалася українська еміграція за океан. Можна подати приблизно роки. Ще важче сказати хто був першим українським еміґрантом, якого нога вступила на землю Вашингтона.

Українські часописи в Америці і тим питанням занялися. Читаємо таке:

„Денис Голод, з Порт Джервис, Н. Дж., один з найстарших еміґрантів в Америці, живе вже з Зединених Державах 43 роки. Походить з горлицького повіту. Як приїхав до Джерси Сіті, то застав там всего 3 краянів, а це Павла Хиляка із села Луг, Василя Млинарика із Ждині і Кипряна Квочку із села Смерековець.

В Ню-Йорку, де тепер є більше як трийцять тисяч українців, було всего пять лемківських дівчат, що служили в чехів. Як дівчата сюди дісталися, того він не знає. Натомісць знає, як прийшов іміґрант Кипрян Квочка, котрий служив 12 літ у австрійському війську і від офіцирів чув, що є якась Америка. Тому що був досить заможний, коли скінчив військову службу, рішився шукати за Америкою. Коли відїздив із свого села Смерековець,всі люде плакали за ним і відпроваджували наче на другий світ.

Якщо це правда, що Кипріян Квочка був першим, що показав дорогу більше як міліонові українців до Зєдинених Держав, то його імя повинні пошанувати українські переселенці".

ХРОНІКА.

Новий український священик у Канаді. Дня 19. червня ц. р. висвятив український епископ Ладика в Канаді, о. Василя Чорного на священика в місцевости Ольга, в Манітобі. о. Чорний, син українських переселенців, уродився в Канаді. Фільософію і богословські науки покінчив в Монтреалю.

Новий український часопис в Америці. У Шикаґо почав виходити новий український тижневик під н. „Україна". Редагують його д-р В. Сіменович та С. Куропась. Перше число присвячене 70-им роковинам уродин д-ра В. Сіменовича, лікаря і журналіста, котрий вже 40 років перебуває в Зєдинених Державах Америки.

Американці в Київі. У місяці травні гостила в Київі група американських професорів, лікарів та журналістів з метою пізнати українську культуру та економіку.

Іміграція до Франції у травні. У часі від 12 до 17 травня ц. р. прибуло до Франції 6.734 чужих робітників. Іміґранти прибули з таких країн: Бельґії 1.620 осіб, з Польщі 1.553 осіб, з Італії 1.330 осіб. У тому самому часі виїхало із Франції 674 чужинецьких робітників.

Нещаслива пригода інженіра українця. При будові залізничих шляхів у Гармоні, па північ від Ню-Йорку, працював інж. М. Петренко, родом із Полтав щини. До Зєдинених Держав Америки прибув разом з капелею Кошиця, по якомусь часі одначе обняв посаду інженіра на основі диплому петроградської політехніки. Недавно стрінула його нещаслива пригода. Коли прийшов на будову, завалилася на нього дра бина з чотирма людьми, яка зломила йому ногу і важ ко покалічила. Люде, що були на драбині, вийшли ціло.

Пригода еміґрантки. Два невідомі молодці полонили на вулиці Ню-Йорку молоду дівчину Анну Козак. Дома приспали її наркотиками й держали кілька днів. Опісля вона вернулася до своєї хати, але не памятає, що з нею діялося.

Пригода переселенців. Стодвайцять канадійських родин з Едмонтону і з інш. місцевостей провінції Альберти, в Канаді, вибралися автами на північ, щоби заснувати нову кольонію над рікою Піс - Ривер. Дорога, якою вони їхали, вела серед лісистої околиці. Нараз почалися дощі. Вода змила дорогу, позривала мости, так що переселенці мусіли задержатися і не могли ні їхати взад, ні вперед. Так просиділи вони кілька днів. Врешті почав їм дошкулювати голод. Кількох сміливіших з трудом добилося до найблизчої телеґрафічної стації і звідтам зажадали помочі. Першу поміч з харчами дістали відрізані від світу переселенці при помочі літаків.

Посмертна згадка. Дня 26. квітня ц. р. померла у Ріо Гранде до Сул, в кольонії Ерешіль, Катерина Берегуля. Родом була покійна зі села Ніща, золочівського повіту, Померла в 79 році життя а 40 побуту в Бразилії.

Видає Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні „Львівської Новочасної". Львів, вул. Пілсудского 21.